

Особливості вживання антропонімів у публіцистичному дискурсі

Особливе місце в лексиконі будь-якої мови займають власні імена, які в лексичній системі утворюють особливу, унікальну підсистему з властивими їй системо-утворюючими факторами, а також закономірностями розвитку і функціонування в різні історичні періоди. Їх виникнення, розвиток, сутність та функціональну специфіку, а також зв'язок з усіма рівнями мови вивчає ономастика [3].

Традиційно лінгвісти виділяють групи власних назв в залежності від того об'єкта, який вони позначають:

- антропоніми (індивідуальні та групові назви людей);
- топоніми (географічні назви: гідроніми – назви водних об'єктів, ойконіми – назви населених пунктів, ороніми – назви елементів земної поверхні, урбаноніми – назви внутріміських об'єктів);
- фітоніми (назви рослин);
- зооніми (власні назви тварин);
- міфоніми (назви різних істот і предметі, які насправді ніколи не існували, а відомі нам із казок і міфів);
- хрононіми (назви певних відрізків часу) та ін. [4].

Всі ці групи ономастичних одиниць широко використовуються в газетно-публіцистичному стилі та роблять повідомлення більш конкретним, описуючи якісь події у певній місцевості, або ті, що стосуються певних людей або установ, в залежності від освітленої тематики. Найчисленнішу групу утворюють **антропоніми**.

Більшість народів, які населяють Європу та Америку, в тому числі британці та американці, мають двохіменну антропонімічну систему – особисте

ім'я (first name) та прізвище (family name / surname): William Shakespeare. Проте, наявність двох та більше особистих імен не є несподіванкою для англomовного світу – William Makepeace Thackeray, Charles John Huffman Dickens. Друге особисте ім'я або середнє ім'я (middle name) давали в честь родичів, хрещених батька чи матері, будь-якої видатної особи, історичної події, а також з релігійних та інших міркувань. В англійців та американців така традиція залишилася і по даний час [2].

Багато особистих імен лягли в основу творення англійських родових імен, тобто прізвищ John > Johns, Johnes, Johnson, Johnston; Richard > Dick > Dicken > Dickens та ін. При цьому деякі особисті і родові імена співпали, утворивши таким чином, своєрідні антропонімічні омоніми Adam, Thomas та ін. В свою чергу, номенклатура англійських особистих імен постійно поповнюється неологізмами, що утворені від імен родових Bradley, Graham тощо. Така тісна взаємодія та взаємопроникнення особистих імен та прізвищ в сучасній англійській антропонімічній системі призводить до того, що складно буває відрізнити одні від інших. В таких найменуваннях як William Henry, Henry James значення складових імен може бути розкрито лише через розташування слів: прізвище, зазвичай, замикає такий словесний ряд приклад [2].

Виходячи з особливостей газетно-публіцистичного стилю, завдання якого – освітлювати події з різних сфер життя соціуму всього світу, в газетах часто зустрічаються власні імена як британської, так і інших культур.

В аналізованих газетних джерелах зустрічаються власні імена журналістів – авторів статей, та тих людей, про яких вони пишуть: найчастіше, відомих людей (політиків, бізнесменів, діячів культури, спортсменів тощо), що належать до сучасності або до інших історичних періодів. В друкованих ЗМІ допускається використання різних варіантів власних імен.

Часто вживається прізвище особи в різних синтаксичних позиціях:

1. *Obama* says the policy of isolating Cuba has failed... [11].

2. ...*the US intelligence network in Cuba was... run by Castro* [11].

3. ...*you are voting for a Cameron government...* [11].

4. ...*Putin's Russia...* [11].

5. *Reagan-supported death squads...* [11].

В наведених прикладах власні імена функціонують як підмет (приклад 1), додаток (приклад 2), означення (приклади 3,4) або частина означення (приклад 5). Наведені прізвища людей стоять в різних відмінках: в загальному відмінку / the common case (приклади 1, 2, 3, 5) та присвійному відмінку / the possessive case (приклад 4).

Прізвище людини може вживатися для позначення всієї сім'ї. Такі родові імена можуть зустрічатися в однині і в множині: ... *the Mugabe family...* [8], ...*the Camerons are at war...* [11].

Звичним є також вживання власного імені в формі особистого імені та прізвища, що є нейтральним (не офіційним і не неформальним):

Don't vote for David Cameron... [11];

...*Raul Castro's regime...* [11];

The... spies were run by Fidel Castro himself... [11];

... *make people think of Adolf Hitler and Eva Braun.* [10].

Наведені антропоніми стоять в різних відмінках (загальний відмінок – *David Cameron, Fidel Castro, Adolf Hitler and Eva Braun*; присвійний відмінок – *Raul Castro's*) та функціонують як додатки речення. Вони стосуються як сьогодення (*David Cameron, Raul Castro's*), так і минулих історичних періодів (*Fidel Castro, Adolf Hitler, Eva Braun*).

Використання онімів з титулами є більш формальним та прийнятним саме для газетно-публіцистичного стилю. Зазвичай титул вживається лише з прізвищем та стоїть перед ним. З великої літери пишуться назви найвищих державних та міжнародних посад , а також звань, учених ступенів, титулів, рангів, чинів.

1) ... *the covert campaign authorized by President Kennedy...* [11].

2) *Dr Renno said...* [7].

- 3) *Families...were shocked to see Prince George gazing...* [11].
- 4) *The Zimbabwean consular-general Paul Chikawa...* [8].
- 5) *Zimbabwean President Robert Mugabe's family...* [8].
- 6) *Dr Nilton Renno, discovered water beads...* [7].

В даних прикладах титули вживаються перед прізвищем (*President Kennedy, Dr Renno*), перед особистим ім'ям (*Prince George*) та перед особистим ім'ям та прізвищем (*consular-general Paul Chikawa, President Robert Mugabe's, Dr Nilton Renno*).

Іноді в газетах зустрічається лише ім'я людини, про яку говорять. Переважно таке неформальне вживання стосується особи, про яку йде мова в статті, а також її близьких, родичів, дітей.

...his daughter, Bona... [8].

...Mugabe's wife, Grace is claiming... [8].

Grace has previously tried... [8].

Mrs Hamilton, whose husband Michael... [11].

...and her son Matthew were... [11].

Особисте ім'я, що стоїть окремо в публіцистичному дискурсі, часто вживається з іменником, що позначає родинні стосунки: *daughter, Bona; son Matthew* та ін. Наведені власні імена виступають в ролі відокремленої прикладки (*his daughter, Bona; Mugabe's wife, Grace*) і невідокремленої прикладки (*husband Michael; her son Matthew*) та підмета (*Grace has previously tried*).

Іноді на сторінках газет можна зустріти такий вид антропоніма як прізвисько – неофіційне особове іменування, яким середовище індивідуалізує або характеризує особу, та яке є заміною для імені знайомої людини [10].

Партнер по бізнесу сім'ї президента Роберта Мугабе Hsieh Ping Sung відомий в бізнесових колах як Jack Ping:

...South African partner... also known as Jack Ping... [8].

Декодування оніму *Jack* дозволяє нам отримати об'ємніше уявлення про дану особу. Це ім'я викликає ряд образних асоціацій: *jack* - "той, хто береться

за будь-яку випадкову роботу”, Jack of all trades - "майстер на всі руки"; jack – (перен.) спритник, хитрун, а також "відданий слуга". З огляду на те, що в статті йде мова про суперечку між сім'єю президента Зімбабве і так званого Джека Пінга (*Jack Ping*) можна зробити висновок, що навряд чи він отримав це прізвисько випадково [6].

Етноніми також відносяться до антропонімів. Це назви народів, племен, етнічних груп. На сторінках британських газет етноніми зустрічаються як в однині, так і в множині:

...*Americans will follow...* [9].

She's part-Mexican and part-Muslim. [9].

Перифраз – це **вторинна назва**, яка є засобом образно-описової характеристики і виступає синонімом до слова чи вислову, що є основною назвою предмета. Він є семантично неподільною одиницею, замінює слово чи вислів, має власне оточення, яке не впливає з властивостей слів-компонентів, функціонує як окремий член речення [1]. Перифраз часто використовується журналістами, які орієнтуються на різних адресатів:

We Mexicans welcome Muslims as the new Public Enemy Number One [9].

Witz... introduced the Zimbabwean First Lady... [8].

В першому прикладі перифразом є *Public Enemy Number One*, що виступає синонімом до етноніму *Muslims*. В другому прикладі *the Zimbabwean First Lady* – перифраз до антропоніму *the Mugabe's wife*.

Частотність вживання різних груп антропонімів у друкованих джерелах ЗМІ залежить від тематики статті.

При вивченні ономастичних одиниць лінгвісти часто використовують польовий підхід, який дає можливість структурувати сукупність власних назв та встановити відношення між різними групами онімів, що утворюють ядро, близькоядерний простір, ядерно-периферійну зону та периферію [5].

Ономастичне поле будується з певним чином організованої деякої кількості елементів, одиниць, в середині якого реалізуються закономірності їх систематизації та функціонування[5]. Ядро такого поля представлено

антропонімами, які є найбільш відомими і найбільш вживаними представниками різних соціальних груп англomовного соціуму. Варто зазначити, що всі варіанти антропонімів зустрічаються в газетно-публіцистичному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Короткий словник перифраз / За ред. М. М. Пилинського. – К., 1985. – 150 с. Режим доступу: http://www.docme.ru/doc/127565/korotkij-slovník-perifraz-za-red.pilins._kogo-m.m.
2. Рыбакин А.И. Словарь английских личных имен М.: Советская энциклопедия, 1973. – 408 с.
3. Суперанская А.В. Общая теория имени собственного / А.В. Суперанская. – М.: Наука, 1973. – 366 с.
4. Суперанская А. В. Теория и методика ономастических исследований / [А. В. Суперанская, В. Э. Сталтмане, Н. В. Подольская, А. Х. Султанов]. – М.: Наука, 1986. – 256 с.
5. Супрун В. И. Ономастическое поле русского языка и его художественно-эстетический потенциал / В. И. Супрун. – Волгоград: Перемена, 2000. – 172 с.
6. Collins English Dictionary. – Glasgow: Collins & Sons, 2000. – 1703 p.
7. The Independent: December 16, 2014.
8. The Independent: February 7, 2014.
9. The Guardian: December 10, 2015.
10. The Telegraph: January 22, 2015.
11. The Times: December 22, 2014.